

IZHAJA VSAKI DAN

Člani ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesniške štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Pistoiji, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.). OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.
V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo Edinost.

SLOVENSKI VOLILCI mesta in okolice so vabljeni, naj pridejo v čim večjem številu na

volilne shode

katere priredi podpisano društvo

v nedeljo, 23. t. m.

in sicer:

1. pri sv. Jakobu v prostorih „Konsum. društva“ ob 10. uri dopoldne.
2. pri sv. Ivanu v prostorih „Gospodarskega društva“ na Ferdeniči ob 4. uri popol.
3. na Opčinah v dvorani g. Jamškove ob 4. uri popol.

Odbor

političnega društva „Edinost“

BRZOJAVNE VESTI.

Vlada hoče na vsak način povišanje davka na pivo.

DUNAJ 19. „Fremdenblatt“ poroča, da vest, kakor da bi bila vlada pustila pasti finančni načrt ministra Bilinskega, ne odgovarja resnici. Omenjeni list povdarja potem, da je pred vsem v interesu deželnih financ neobhodno potrebno, da pride v veljavo omenjeni zakonski načrt. — Povišanje davka na pivo je neobhodno potrebno, in parlament je to moral odobriti.

Bienert padel?

DUNAJ 19. Korespondenca „Zentrum“ poroča, da je odgovoritev sej državnega zbora gotov znak, da Bienertov kabinet ne more mnogo računati na večino za vsaki slučaj. To se ima smatrati kot beg vlade. Razlogi je iskati pred vsem v nevarnosti, ki jo krije v sebi dr. Šusteršičev nujen predlog v zadevi bosanske agrarne banke in v očitnem nevespehu finančnega načrta ministra Bilinskega. Splošno vlada mnenje, da je položaj Bienertov napram parlamentu nevarnejši in vse je prepričano, da proti Slovanom ni mogoče vladati. Zato bo moral baron Bienert — pristavlja omenjena korespondenca — o tem na vsak način poročati tudi vladarju, ko se mu zopet predstavi.

Dr. Ploj propadel.

PTUJ 19. V ptujsko-ormoškem okraju sta bila izvoljena kandidata „Slovenske kmetijske zveze“ Ozmeč in Meško, proti Ploju in Kolariču.

„Slovenska kmetijska zveza“ je tedaj zmaga la na vsej črti!

Umeščenje praškega župana dr. Groša.

PRAGA 19. Danes predpoludne se je vršilo tukaj slovesno umeščenje na ponovno triletno funkcijo dobo izvoljenega župana dr. Groša. Navzoči so bili na slavnosti zastopniki državnih, avtonomnih, duhovskih in vojaških oblastnih itd.

Štrajk poštinih in brzojavnih uradnikov na Francoskem.

PARIZ 19. Poziv splošne delavske zveze naj se proglasi splošni štrajk ni najmanj razburil občinstvo. Mesto ima svoje navadno lice. Sodi se, da se uprizaritev splošnega štrajka ne posreči.

Predlog za uvedbo gregorijanskega koledarja v Rusiji.

PETROGRAD 19. Člen državnega sveta Andrejevski bo stavil v državnem svetu predlog, da se v Rusiji uvede gregorijanski koledar.

Budimpešta 19. (Ogr. biro) — Vas Varos-Domba (v Baranijski županiji) gori od današnje zjutraj. Pogoreli sta dve cerkvi, dve šoli in 104 hiše. Pri gašenju se je ponesrečilo več oseb.

Berolin 19. V plinarni v Charlottenburgu se je danes zjutraj dogodila eksplozija, pri kateri je bilo težko poškodovanih šest oseb. Neareča se je pripetila, ker se je razpočila neka parna cev.

Milan 19. Mednarodni kongres predcevarstva je dovršil svoja posvetovanja in je

bil danes predpoludne zaključen. Prihodnji kongres se bo vršil leta 1910 v Bruslju, kjer bo istočasno mednarodna razstava.

Rim 19. Kongregacija obredov je v navzočnosti več kardinalov, prelato in teologov razpravljala o čednostih častitljivega Ivana Tschiderer, nekdanjega škofa trentinskega.

Rim 19. Papež je danes v sprejel v posebni avdijenci odposlanstvo dunajskega mestnega sveta, ki je bilo prišlo v Rim na kanonizacijo patra Dvořaka (Hofbauerja).

Iz državnega zbora.

Proračunski odsek.

DUNAJ 19. Odsek je nadaljeval razpravo železniškega proračuna. Železniški minister Wrba je pokazal najprej na dohodke od leta 1906 do 1909, ki so se povišali za 104 mil. kron, nasprotno so se za dvakrat toliko povišali izdatki, od katerih odpade 64 milijonov na osebo. Glede aktualnega vprašanja apolnizacije bodoče organizacije državnih železnic je minister povdarjal, da je neobhodna potrebna reforma. Izjavil je, da stori vse možno, da se reforma izvede. Minister je nadalje povedal, da izda vlada v kratkem odredbe glede raznih olajšav in sicer v smislu racionalne decentralizacije. Več važnih agend se v razbremenjenosti železniškega ministerstva odkaže podrejenim oblastnjem, kakor so osebne stvari, oddaje stavb in zalaganj, prav posebno pa trgovinske stvari.

Glede podržavljenja Južne železnice je minister izjavil, da niso sedanje razmere ugodne za tako akcijo. Podržavljenje bi bilo take dalekosežnosti, da se je v najbližnjem času pač ne more zapričeti.

Nadalje je minister naglašal, da se postopa pri imenovanjih in drugih osebnih odredbah nasproti vsem narodnostim popolnoma nepristransko. Minister je napovedal, da v kratkem predloži zakon o lokalnih železnicah, naglašal je, da bo vlada povpeševala dalmatinsko železniško omrežje ter je potem obširno razpravljala vprašanje elektrifikacije največjih državnih prog. Za elektrifikacijo se bo v prvi vrsti oziralo na progo Trst-Opčina.

Glede povišanja tarifov je minister naglašal potrebo, da se ta odredba ukrene v interesu neobhodno potrebnega povišanja dohodkov. Povdarjal je, da se izdela predloga sporsumno s udeleženi centralnimi uradi in da se tozadevno stopi v stiko z interesi. Železniško ministerstvo se bo pri tem po možnosti oziralo na predložene želje. Izlasti se uvedejo olajšave za razno poljedelsko in industrijsko blago, posebno glede osebnih tarifov. — Minister je naglašal potrebo racionalne investicijske politike, in je izjavil, da se je v tem pogledu mnogo storilo v zadnjih letih. Leta 1909 se je izdalo za zgradbe 50 milijonov, za pomožitev vozov 40 milijonov. K temu je še dodati više prilimske številke za leto 1909. Uprava državnih železnic stremi za tem, da se primerno potrebam razširijo postaje in pomožite tiri.

Minister je nato pojasnil več vprašanj, ki jih je posl. Vuković stavil glede dalmatinskega prometa, med temi skrajšanje voznega časa v smeri iz Podmoklov (Bodenbach) v Trst. Na svršetku je minister zagotovil, da si bo uprava državnih železnic vedno prizadevala, da upošteva vse opravilne izpodbude, v kolikor dovoli v to dane razmere in izlasti sredstva, ki so na razpolago.

Posl. Wolff je zagovarjal načrt, ki ga je uročila občina Lovran, glede vpenjače na vrh Učke v svrhu, da se tamkaj zgradi zdravilišče za nadušne in nervozne. — Nato je bil proračun železniškega ministerstva vprašan. — Prihodnja seja v petek.

Naraščanje nemške moči in tržaške volitve.

(Iz govora dra. O. Rybářa na volilnem shodu minole nedelje v Rojanu.)

Ko se bo pisala zgodovina o dogodkih leta 1908 oziroma 1909, zabeležiti se bo moralo dejstvo, da sta bili to leti velike važnosti. V teh dveh letih so se izvršile spremembe zgodovinske važnosti. Naša monarhija se je definitivno pomnožila za dve pokrajini. Ti pokrajini sta spadali sicer tudi že poprej pod avstrijsko upravo, ali ne definitivno — bili sta le okupirani vled mandata, ki ga je prejela naša monarhija na berlinskem kongresu. Po mednarodnem pravu pa sta spadali še vedno pod suvereniteto turškega sultana. Sedaj pa spadati definitivno k naši monarhiji.

Aneksija Bosne in Hercegovine je silno razburila vso evropsko javnost. Nasprotniki tega državoprnega čina so bili iznenadeni, ogorčeni — zavračali je tako, da je bila nevarnost, da pride valed aneksije do velike vojne. Nevarnost je bila, da se zapletemo v vojno ne le s sosednjima jugoslovanskima

državama, marveč da tudi druge vlasti posežejo vmes — izlasti pa Rusija.

Tudi vedenje Italije je bilo — da si je naša zaveznica — tako dvomljivo, da se ni moglo vedeti, na katero stran se postavi. Nevarnost je bila torej velika. Tudi pri nas so bila mnenja zelo različna. Eni niso odobravali aneksije, ker so se bali, da v anektiranih pokrajinah zavlađa madjarski vpliv. In da to res ne bi bila sreča za Bosno in Hercegovino, to vemo vsi, ki poznamo Madjare. Drugi so zopet sodili drugače. Menili so, da po aneksiji naraste moč avstrijskega Slovanstva. Mnogo Slovanov je pozdravljalo aneksijo, nadejaje se, da okupirani pokrajini dobijo popolno avtonomijo, s čemer bo ojačan vpliv Slovanov.

Zal pa, da so se — vsaj za začetek — motili. Ravno to daja namreč letu 1909 veliko pomembnost, ker je v tem letu valed dogodkov na Balkanu prišlo, česar nismo pričakovali: mogočno je narastel vpliv nemštva v naši državi. Nemci so bili že do sedaj privilegovani narod, sedaj pa je še bolj narasla njihova moč.

Zato so se Slovani — izvzemši Poljake — odločili za najojstnejšo opozicijo proti sedanjji vladi, ki podpira Nemce na vse možne načine.

Do nedavno so se delili Nemci v glavnem v tri tabore: radikalne nacionalce, klerikalce in socijalne demokrate. Poprej so bili nacionalci in klerikalci v najhujšem boju med seboj. Klerikalci so raje hodili se Slovani, nego da ti se pobotati s svojimi nemškimi političnimi nasprotniki. To se je sedaj temeljito spremenilo. Ko gre za kako narodno nemško vprašanje, ni več med nacionalci in klerikalci nikake razlike. Dočim so bili poprej nemški krščanski socijalci vsaj tolerantni nasproti Slovanom, so se sedaj vrgli popolnoma v naročje najhujšim radikalcem. Nikake razlike ni več med njimi.

To so izprevideli tudi poslanci naše slovenske ljudske stranke na Kranjskem, ki so pod vodstvom dra. Šusteršiča in dra. Kreka. Lani so se še branili pred tem poznanjem in so priporočali sodelovanje z nemškimi krščanskimi socijalci. Sedaj pa so si slovenski in nemški krščanski socijalci postali ostri nasprotniki.

Ne le, da nemški krščanski socijalci branijo svojo narodnost — kar bi jim nikdo ne zamerjal, ker je to celo njihova dolžnost — ampak so postali naravnost krivični proti slovenskim narodom. Zato so se naši obrnili od njih in so stopili v opozicijo. Naravnost so povedali, da nemškim krščanskim socijalcem ne zaupajo. V četrtek je poslanec dr. Krek v aneksijskem odseku oistro napadal nemške krščanske socijalce.

Vprašati bi me utegnili: čemu nam pripoveduje vse to, ki ni v zvezi s predmetom, radi katerega je sklican današnji shod? Odgovorjam, da sem se dotaknil teh stvari iz posebnega namena. Rekel sem, da je valed dogodkov ob zaključku lanskega in tekoma letnšnjega leta moč Nemcem silno narasla. To pa občutimo že tudi mi v Trstu. Nemci so začeli tudi tu dvigati svoje glave. Stopiti hočejo v volilni boj in postaviti kandidate v vseh razredih. Nimajo sicer nade do zmage. Ali važno dejstvo, ki je tudi mi ne smemo omalovaževati, je, da se čutijo že dovolj močne v to, da se postavijo na svoje noge. Res je, da tržaški Nemci nimajo ni enega, ki bi bil tu domačin, ali njihova gospodarska moč narasča tako, da so se odločili, da tudi na političnem polju pokažejo svojo moč.

S tem dejstvom moramo tudi mi računati. Predstoječi volilni boj bo drugačen, nego je bil doslej. Sedaj se bomo morali boriti tudi proti Nemcem. Napeti bomo morali vse sile, da nam ne nastopijo še novi gospodarji, ko imamo že na sedanjih več, nego preveč.

Tu je govornik prešel k razpravljanju o predstojećih volitvah v tržaški mestni, oziroma deželni zbor.

O tem posebej.

„Veleizdajniški“ proces

v Zagrebu.

Zagreb 18/5.

(54. dan razprave.)

Predsednik je otvoril razpravo ob 7³⁰ ure, 13., 14. in 15. obremenjenale priče: 84 letni kmet Mate Begić, 49 letni podjetnik Jurij Mihelić in njegov sin 26 letni trgovec Mirko Mihelić niso vedeli prav nič, niso videli slik kralja Petra in niso opazili nikakih sumljivih „pojavor“. Prihajali so sicer včasih do pretepoz med Hrvatimi in Srbi, ali to se je dogajalo navadno tedaj, ko so bili vinjeni ali celo pijani.

16. obtoževalna priča je bil 41 letni občinski tajnik Pavel Vučić, ki je v preiskavi radi poverjenja, zbog česar ni bil zaprišežen. Do sporov med Hrvati in Srbi je prišlo povodom saborskih volitev. Njega so tudi oistro napadli v nekem srbskem listu in meni, da se je zgodilo zato, ker je Hrvat, ne pa zato, „ker si je dajal pogodbe, ki jih je delal kmetom, drago plačevati.“ (Veselosť). Sumljivih „pojavor“ ni opazal.

Pozvana je bila 17. obtoževalna priča, 56 letni kmet Adam Mrkobrad. On sam se tudi čuti Srba, sicer pa mu ni znano nič sumljivega. Predsednik ga je opozoril, da se te izpovedbe ne krijejo z prejšnjimi v preiskovalnem zapisniku, na kar je priča izjavil, da tega, kar je v protokolu, ni rekel. Drž. pravdnik Accurti: „Ali vas je kdo pregovoril, da sedaj drugače govorite?“ (Hrup med branitelji). Priča: Ne! Nadalje je rekel, da je Hrvatov, ki trdijo, da Srbov ni. Predsednik je zaklical: „To je povsem resnično. Tudi nikakih Srbov (Hrup). Nekateri toženci so vsklikali: A—a—! Toženec Bekić: „Iz tega je razvidna že naša obsodba“ (Velik hrup).

Pozvana je bila 18. obtoževalna priča, 58 letni posestnik Pavel Salamon. Sam ni nič videl in nič čul, ve pa, „da se od leta 1903 srbstvo širi“. Branitelj dr. Lukinić: „Od kod veste to?“ Predsednik: „Ker je leta 1903 kralj Peter zasel srbski prestol!“ (Velikanski hrup). Priča: „Ker je leta 1903 kralj Peter zasel prestol in ker se je leta 1903 veliki župan Budisavljević vozil po okraju Dvor“ (Veselosť). Med predsednikom in drom. Lukinićem je prišlo do burne debate, ker priča ni hotel imenovati nobenega imena, kdo mu je pripovedoval, da so Srbi v Dvoru vsklikali kralju Petra in Srbiji. Toženec dr. Gjurić je zaklical: „Državnemu pravdniku se pa vse dovoljuje“. Radi tega vsklika je bil obsojen v 24 urami temnega zapora in 1 postnim dnevom.

Predsednik je odredil pavzo pol ure.

Po pavzi. Pozvana je bila 19. obtoževalna priča, 45 letni gostilničar Dragan Kordić. Izjavil je, da so se Srbi vedno imenovali Srbe. Sicer ni opazal ničesar. Predsednik: „V preiskavi ste drugače izpovedali. Tudi ste rekli, da sta toženca Bekić in Živković delila „Srbohrana“ in „Srpsko kolo“ med ljudstvo“. Priča: „Ne, tega nisem rekel!“ Na nadaljnjem zaslišanju je izjavil priča, da je v preiskovalnem zapisniku mnogokaj drugače zapisano, nego je izpovedal on. „Najbrže me je sodnik slabo umel“. Predsednik: „Pripovedovali pa ste tudi nekaj o nekem krojaču iz Belegrada. Česa je ta iskal v Dvoru?“ Priča: „O nekem krojaču?“ Priča je nekoliko razmišljal in rekel: „Da, res je, res je bil v Dvoru neki krojač iz Belegrada“. Predsednik: „In česa je iskal tam?“ Priča: „Dela. Prišel je s šivalnim strojem“. Predsednik: „In potem?“ Priča (zategneno): „Po—tem? Prav nič!“ (Viharna veselosť).

Branitelj dr. Lukinić: „Ker je to že četrti slučaj, ko priče postavljajo preiskovalni zapisnik na laž, predlagam, naj se ta slučaj natančno preišče“. Valed tega je prišlo med branitelji in drž. pravdnikom do burne debate. Priča je opetovano tajil izpovedbe v preiskovalnem protokolu.

Prihodnja razprava jutri.

Massarykov predlog.

Vladni korespondenčni biro nam je sinoči samo poročal, da je bila nujnost Massarykovega predloga odklonjena, ni pa nam poročal, da je predlog sam dobil 164 glasov za in 122 proti. Bila je torej večina za Massarykov predlog, kar je direkten poraz za vlado. Kdo ve, da ni to glasovanje povzročilo, da se je državni zbor odgodilo do 2. junija. Vsekako prede vladi trda.

K vladnemu finančnemu načrtu.

„Fremdenblatt“ priobčuje vsekako inaspiriran članek, kojega kratko misel primašamo med brzojavnimi vestmi. Iste članek izgleda kakor nekaka grožnja. A ravno Bienertova vlada ni, po moralnih pluskah, koje je že dobila zadnji čas, nikakor v stanju, da bi komu inponirala s svojimi grožnjami. Povdarjali smo že svoje stališče k finančnemu načrtu, kojega je predložil Bilinski parlamentu. In mi nikakor nismo mnenja, da bi se moralo ravno na pivo naložiti nove davke. Našla bi se pač tudi druga sredstva za pokritje primankljanja v državnem proračunu. Najmanje je pa na mestu način, kakor nastopa vlada Bienertova z gori omenjenim člankom v „Fremdenblattu“. Kdo more pri-

siliti poslance da bodo glasovali za kako vladno predlogo. Vidi se pač, da se nahaja Bismarckov kabinet še v agoniji, pak daje na tak način od sebe še zadnje znake življenja.

V prahu pred Nemčijo!!

Nemško novinstvo in vasa nemška javnost sta prišla povodom obiska nemškega cesarja v ekstazo, v dilirij. Kar iz sebe so Nemci v svojem furorju, da ne poznajo nobene mere več v izrazih občevanja svoje Nemčije in v svojega Viljema. Kakor oni fruktificirajo ta obisk v proslavo Nemčije in kar zahtevajo od naše monarhije v izraz hvaležnosti do njihovega Viljema za tisto „pomoč“ ob aneksijskem vprašanju, to že presega daleč tisto mejo, kjer se začne poniževanje samega sebe, poniževanje monarhije, poniževanje habsburske dinastije. Toliko da ne zahtevajo, naj se avstrijski državljani vržejo v prah pred Viljemom, se mu usuznjajo, a aivolasi naš vladar naj v neizmerni hvaležnosti poljublja roko „Njemu“, velikemu imperatorju! Kajti to poveljevanje pretvezne velikodušnosti Nemčije nasproti naši državi, to neslano pretiravanje mora vzbujati mnenje, kakor da je naša država prava ničla, ako ne stoji pred njo nemška enojka.

Sicer pa se mi radi tega poniževanja ne bomo razgrevali. Če je državnikom na Dunaju prav, da se jih predstavlja kakor kake brome, ki zamorejo hoditi le ob berlinskih bergih — nam tudi prav.

Ali neki falsifikaciji, neki laži, nekemu varanju se moramo najodločneje upreti. Bahariji namreč, kakor da bi bila Nemčija radi naše koristi, le v svoji slavni deuteche Treue, podpirala Avstrijo v sedanjih balkanski krizi. To je najnesramnejša falsifikacija dejstev, ki jo mi dosledno odvrčamo z ogorčenjem in indignacijo. Če bi bilo tudi res, da naša monarhija ob sedanjih evropski konstelaciji — ki so jo pa pomagali ustvariti nje kratkovidni državniki — neobhodno potrebuje zaolombe pri Nemčiji, je pa istotako res, da od vseh zapuščenih in obsovanih Nemčija še stokrat bolj potrebuje zaslonbe na naši monarhiji.

To pripoznanje je ušlo celo nekemu velikemu dunajskemu listu. Ta list — „Die Zeit“ — uvršča sicer tudi svoj glas v veliki zbor, ki prepeva slavo zavezništva med Avstrijo in Nemčijo, ali pri tem vendar obusti, da grede drugi nemški listi malce predaleč in jim podaja rahel ukor, češ: v državni politiki ne morejo trajno odločevati etični momenti, marveč odločuje — državni interesi.

Ta svoj ukor podkreplja nastopno:

Nam bi Angleži privoščali kak vspeh, ali ne privoščajo ga Nemčiji. Zato vihar angležke nevolje tudi proti nam. Ali iz tega ozlovoljenja tega trdovratnega in žilavega nasprotnika nemški politiki dobivamo mi pomirljivo gotovost, da Nemčija v zadnji krizi ni nam na ljubo doprinesla žrtve, ampak je modro varovala svojo korist. In to je tudi jedino pravo v politiki. Kakor je gotovo, da imamo svojo zavezniško zveštoho zahvaliti na ohranitvi miru, tako gotovo je, da je Nemčija se svojo zavezniško zveštoho najboljše služila svojem u interesu, ker je s tem, da je nastopila za našo pozicijo na Vstoku, branila svojo svetovno pozicijo.

Tako je: Avstrija naj odpira preko Balkana pot — Nemčiji v veliki svet! Ne radi nas, ampak radi sebe je Nemčija „zvešta“ Avstriji, kakor je Bismarck prišel le radi varnosti svoje nemške države na idejo zveze z avstro-ogrsko monarhijo!! To je resnica, ki jo zopet danes lučimo v obraz njim, ki se vedejo, kakor da je naša monarhija le nekak siromašen nečak, ki živi ob milosti bogatega nemškega strica. To, kar pončajo sedanjí Nemci v nevredni poziciji človeka, ki se pred drugimi valja v prahu in samega sebe prostituira, to je — naj povemo to po nemški, da nas bodo umeli: sebsterniedrigung, sebstentmannung!! Tako ne delajo — močje.

A to bodi povedano glasno in brez vsakega obzira: če že hočejo dunajski državniki ugoditi temu nemškemu paroksizmu, temu deliriju, in izvršiti harakiri na svojem lastnem ugledu: svobodno jim! Avstrijski narod pa ne store tega, ne le radi svoje narodne časti in dostojanstva, ampak tudi zato, ker vedo, da je ob zvezi Avstrije z Nemčijo ta poslednja tista, ki neizmerno več prejme, nego da ja!

Angleški strahovi pred Nemčijo.

Da je krvav konflikt med Nemčijo in Anglijo samo vprašanje časa, je jasno kakor beli dan. Gre se za gospodstvo na morju, gre se za vprašanje, ali naj ostane tudi v bodoče Anglija prva trgovska država na svetu, ali jo izpodrine ekspanzivna Nemčija. A to vprašanje bo končno rešila le puška in topovi. Na Angleškem so v zadnjem času v velikih skrbih radi varnosti svoje dežele. Lansko leto je izšel celo neki roman, ki je popisoval invazijo Nemcev na Angleško. Fantaziji omenjenega pisatelja so pripisovali nekateri angleški politiki toliko resnosti, da so celo v parlamentu interpelirali vladu, če je pripravljena poskrbeti za boljšo obrambo dežele. Ne dosti to: celo resni angleški politični listi so dokazovali, da Nemčija lahko vrže v

nekaj urah 300.000 mož na Angleško, po močjo — zračne flote.

Pred kratkim so nekateri listi zopet poročali, da je vozila po Temzi neka nemška ladja z vojniki na krovu. Vse te vesti proučile so v angleški javnosti pravo pravcato paniko. Strah pred Nemci je postal na Angleškem že bolezen. V Portsmouthu se je osnovalo društvo, kojemu je namen „privatno zastraženje“ angleškega obrežja in varovanje pred tujimi špijoni in špijonskimi ladjami, s čemur se misli seveda le na Nemčijo, ker sicer ne preti Angliji od nobene strani kaka nevarnost.

Najlepše je pa poročilo ki je prišlo včeraj iz Londona. V seji angleškega parlamenta je namreč postavil poslanec George Barlow na vojnege ministra interpelacijo, v koji vprašuje, če je res, da je na Angleškem 66.000 preoblečenih nemških vojakov in če je res, da se nahaja v arcu Londona, v neki kleti 50.000 Mavzerjevih pušk ter sedem in pol milijonov nabojev. Omenjena klet — pravi interpelant — se greje po zimi, da patrone ne bi zarjavele!

Mi bi sicer Nemcem marsikaj zaupali — samo nič dobrega ne — vendar menimo da rajo onih 66.000 nemških vojakov, 50.000 pušk in 7 in pol milijonov patron le v prestrašenih angleških glavah!

Bivši srbski prestolonaslednik princ Gjorgje še vedno straši.

„Neue Freie Presse“ poroča njen dopisnik iz Belgrada: „Kljubu vsem specijelnim dementijem se vendar udržava v poslanskih krogih zahteva, da se ima sklicati na jesen veliko skupščino, da bi se revidiralo sklep skupščine o abdikaciji prestolonaslednika Gjorgja.

To ne morda zato, da bi se rehabilitiralo princa Gjorgja, ampak zato, da bi se čuvalo ustavo, ker je bilo celo postopanje pri vsprejemu odpovedi prestolonaslednika toliko od strani kralja, kolikor od strani skupščine nezakonito.

Zdi se, da se enkrat navrženo vprašanje revizije ne bo več dalo zaustaviti, kar more privedi do novih komplikacij“. (Glede zadnjega pristavka velja pač ona mana: Što se babi htelo, to se babi snilo! Op. ur. Ed.)

Dogodki v Turčiji.

CARIGRAD 19. Povodom izročitve novega poverilnega pisma po c. in kr. poslaniku v Carigradu, markizu Pallaviciniju je poslal cesar Fran Josip sultanu Mehmedu V. v prisrčnih besedah sestavljeno brzojavko, v kateri prihajajo do izraza prišrčni odnošaji, ki obstojajo med Avstro-Ogrsko in Turčijo. Na to brzojavko je sultan prav toplo odgovoril.

CARIGRAD 19. Pri pobegelem kontre-admiralu Saidu, sinu bivšega velikega vezirja Kiamil paše, se je vršila hišna preiskava. Našli so mnogo listin.

CARIGRAD 19. Danes so bile izmenjave ratifikacije turško-bolgarskega protokola.

SOLUN 19. — Jusuf paša je po nalogu Abdul Hamida meseca aprila imel v imenu šerijata naščuvati Albance proti Mladoturkom in je v to srbo imel pri sebi velike svote. Njegova misija se je pa ponesrečila, ker so ga prej vjeli. Danes so ga odposlali vojnomu sodišču v Carigrad.

CARIGRAD 19. — Predsednik zbornice poroča, da bo sultan na jutranji ceremoniji zavezal predsednikov sedež. Veliki vezir bo prečital s tribune prestolni govor. Sultan položi sledečo prisego, ki se nanaša na prisego, pred nastopom vladanja: „Prisegel sem, da bom popolnoma spoštoval šerijat in ustavo in da ne bom zanemarjal pravice naroda in interese domovine. Želim, da položite sedaj Vi potrebno prisego“. Poslanci bodo potem posamično zapriseženi, da ostanejo zvesti ustavi in sultanu, dokler bo isti spoštoval ustavo.

HRVATSKA.

Cuvaj podban.

Zagreški listi poročajo, da je dosedanjí podban Czernekovich umirovljen in da je njegovim naslednikom imenovan zagreški podžupan Cuvaj (strasten madjaron).

Dnevne vesti.

Zaupniki vsega II. okraja. to je: Konkonele, Kolonje, sv. Ivana, Lonjerja, Katinare in Rocola bodo imeli sestanek danes ob 3. in pol uri pop. v prostorih „Gospodarskega društva“ v Rocolu (pri Škrku).

Drugi volilni okraj je najbolj izpostavljen napadom od strani sovražnikov naše skupne slovenske stvari; zato je v tem okraju zmaga zagotovljena le, če nastopimo složno kakor en mož; naj torej nihče od vabljenih jutri ne manjka na prevažnem zborovanju, na katerem se bo dogovoriti o slovenskih kandidatih za II. okoliški volilni okraj.

Zaupnikom III. okoliškega volilnega okraja (Barkovlje, Rojan, Greta in vsa zgornja okolica) se priporoča, naj v zmislu sklepa zaupnega

shoda pretekle nedelje skličejo, vsaki za svojo vas, volilna posvetovanja o kandidaturah za danes in naj se potom odposlancev udeležijo zaupnega sestanka za ves III. volilni okraj v prostorih „Konsumnega društva“ na Opčinah, v nedeljo, 23. t. m., ob 10 uri predpol., kjer se konečno določijo kandidatje za III. okraj.

ODBOR

pol. dr. „Edinost“.

Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda ima svoj redni občni zbor v ponedeljek dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih „Slavjanske Uitalnice“ (Narodni dom) z običajnim vspeedom.

K obilni vdeležbi vabi Odbor.

Tako izzivajo in žalijo! Te dni je neka tržaška mestna šola pod vodstvom učiteljev priredila izlet v Nabrežino. To ni nič slabega; naši kraji so gostoljubno odprti tudi vsakemu ptujcu. Nikdo ne bo čul žalbe, kamoli da bi se mu dogodilo kaj neprijetnega, ako se — primerno in dostojno vede!!

To pa je ravno, kar pri mnogih naših Tržčanah, kadar izletajo na naša tla, čisto pogrešamo. Če pa pri izzivanju in žaljenju na račun domačega ljudstva in narodnega značaja njegovih krajev prihaja reakcija — potem pa moramo čitati v „Piccolu“ tisto javkanje, obkrepanje in denunciacije.

Prvo pravilo je torej: kadar hodiš med druge ljudi — spoštuj jih! In če ne storiš tega, ne zahtevaj obzirnosti od njih, ki jim ti odrekaš spoštovanje.

Na to pravilo so pozabili tudi učitelji, ki so on ošolako mladino te dni sproveli na izlet na slovenska tla! S postaje do vasi so prepevali otroci pod nadzorstvom učiteljev tisto provokatorično pesem „Nella patria“. In ko so učitelji videli, da jih nekaj ljudi opazuje, so se potajili in pustili, da pevajo otroci dalje.

Ali gospoda! Kam pridemo, ako boste že v mlada nežna arca vcepili takov strup sovražstva do drugih ljudi, ki so slučajno druge narodnosti, in ako jih boste s takimi izglezi zavajali v mnenje, da jim tega sovražstva ni treba brzditi niti tedaj, ko uživajo gostoljubnost njih, ki jih žalijo?!

In če bi se bilo v Nabrežini zgodilo kaj neprijetnega. E potem bi bili Nabrežinci — barbari!

Slovensko gledališče. — Z ozirom na občni zbor slovenskega gledališča (Dramatičnega društva), ki se vrši v petek, dne 21. maja t. l. v veliki dvorani „Nar. doma“ piše „Narodni Delavec“ v svoji zadnji številki:

Zopet je sezona slovenskega gledališča zaključena in zopet se je treba pripraviti za bodočo sezono. Tu pa navstajajo razni pomisleki. Ali je slov. gledališče v Trstu kos svoje nalogi? Ali slovensko gledališče v Trstu tudi izpolnjuje vsa pričakovanja? Ali je slovensko gledališče v Trstu že prodrlo globoko v arce ljudstva? Težko je odgovoriti na vsa ta vprašanja, ne da bi se ob enem dotaknili specifičnih razmer v Trstu. Da bomo kratki, izjavljamo, da razmere v Trstu same ob sebi niso ugodne za razvoj slov. gledališča. Ne da bi primanjkovalo slovenskega zavednega življa, ali celo spoznanja, da je slovensko gledališče v Trstu ne samo hram umetnosti ampak tudi zelo važno sredstvo narodno-politične osamosvojitve.

Vendar le ni vse tako, kakor bi moralo biti. Kako to? Stvar je zelo enostavna. — Trst je svetovno mesto, arterija ne samo svetovnega prometa, ampak bi lahko rekli, tudi arterija svetovne gledališčne umetnosti. Da ne govorimo o italijanskih gledališčnih predstavah, obiščejo vsako leto tržaško mesto razne nemške, francoske itd. gledališčne družbe. Ali ni s tem vže veliko povedano? In zopet. Tržaška okolica, katerej bi naj v posebni meri bilo posvečeno slovensko gledališče v Trstu, je oddaljena od istega po 4, 5 in več kilom. Ali ni s tem tudi veliko povedano?

Vse to skupaj učinkuje, da inteligencija na eni strani v očigled klavnih gmotnih razmer našega gledališča postaja apatična, da pa ljudstvo, na drugi strani, v očigled borbe za vsakdanji kruh — postaja tudi apatično. Treba je tedaj zdravila! Recept je zelo enostaven: Inteligencija, spleh vse bolj situvirajo rodoljubne osebe v Trstu morajo enkrat za vselej spoznati, da je po usodi pridržano njim, da skrbijo za ljudsko omiko. To se je spoznalo pri drugih naprednih narodih in se „višji“ sloji celo ponajajo s tem, da jim je dano skrbeti za razširjanje kulture med širše ljudstvo, pripomoči populariziranju vede. In te zavesti naj bi ne bilo med našo inteligencijo?

Ni dovolj, če se ljudstvo vabi na predstave, ampak je treba istemu ob enem dati možnost, da se vabilu odzove. Dosedanje cene predstav se bile razmeroma previsoke. To je izviralo iz klavnege blagajniškega stanja slov. gledališča. A to slednje je zopet izviralo iz pomanjkanja vsake subvencije. — Brez subvencije ni gledališča. A če vže država ali občine ne skrbijo za subvencijo našega gledališča, moramo skrbeti mi, vsak po svojih močeh!

Le na ta način se bo slov. gledališče moglo ozirati na potrebe in zahteve našega ljudstva. Le na ta način bo naše gledališče

to, kar mora biti: pravo ljudsko gledališče. Le tako se bo omogočilo slov. delavcu, da po trudopolnem delu uživa blagoslov domače prosvete. Slišimo, da se je v tej smeri vže začelo delati. Prihodnji petek bo občni zbor „Dram. društva“. Kakorkoli pa naj stvar izpade, naše geslo je in ostane: slovenskemu ljudstvu v Trstu moramo ohraniti slovensko gledališče!

Mi se pridružujemo tej želji in prosimo vsakogar, ki se zanima za napredek in obstanek slov. gledališča v Trstu, da ne zamudi priti na občni zbor v petek, na katerem se namerava postaviti društvo na nove varne temelje.

Podiranje starega mesta. — Gospoda liberalci odložili z dnevnega reda! Koliko volitev se je že vršilo potem, ko so bili postavili sedanjí gospodarji na mestni občini na dnevni red — podiranje, oziroma prenovljenje starega mesta!

Bobnali so in bobnali, a ostalo je vse le pri bobnanju; ako ne upoštevamo tistih treh, štirih starih „škatelj“ ki so se podzle same — se za staro mesto ni storilo nič!

Za mesto kakoršna je Trst, je naravnost sramota, da ima še danes taka smradna gnezda in take „ulice“, kakoršnje so one v starem mestu.

Smrad in umazanost sta tam taka, da človeka kar pretresa, ko mora po onih ulicah.

Kakor, da ulice niso dovolj ozke in brez čistega zraka — je tam vse polno stare šare po zalogah in na ulicah! Celo trguje se na omih ozkih ulicah, dasi je to prepovedano po vseh ostalih ulicah.

Stanovalci ozkih in umazanih ulic so (osobito v letnem času) vai na „ulicah“. Tam imajo na prodaj svojo šaro, tam se postavljajo stolce in tam imajo dnevna zborovanja!

Ker pa imajo liberalci v teh ljudeh glavno zalogo svojih somišljenikov — puščajo jih v miru, med tem, ko preganjajo slehernega trgovca (ako ni camorist!); ako je le par minut pustil voz ali zaboj na ulici pred zalogo!

Prebivalci starega mesta ostanejo zvesti dosedanjim gospodarjem — dokler bodo ti na krmilu. Tudi vsi ti „staromeščani“ ne žele obnovenja starega mesta, ker bi potem ne imeli kje hraniti smrdljive šare, ki jo sedaj hranijo. Mestni občeti so zadovoljni, da se jih ne sili podirati — Židje pa so zadovoljni, da se ne prenovlja!

Otrpnenje tilnika v Gaberjih pri Ajdovščini. Po mestu se je danes razširjala govorica, da je v Gaberjih pri Brancici izbruhnila neka nevarna nalezljiva bolezen, na kateri da je v zadnjih dneh umrlo več oseb, mnogo da jih je pa še bolnih. Bolezen da je bila zanesena s tujine.

Mi smo se takoj obrnili na kompetentna oblastnike, da se prepričamo, koliko je na omenjeni govorici resnice. A dobili smo zagotovilo, da ničesar gotovega znano in da se je na nekaterih krajih na Goriškem škriatica nekoliko močneje pojavila.

V zadnjem hipu doznajemo pa, da se je pojavila v Gaberjah bolezen otrpnenja tilnika. (Meningitis cerebrospinalis), ki že več let sporadično nastopa tu pa tam po vsej državi. Kolikor se da dosedaj kontrolirati, sta umrli v Gaberjah na tej nevarni bolezni že dve mladi osebi, a bolnih je še drugih deset. Radi nevarnosti okuženja stražijo vas orožniki.

Izključeno je torej da je izbruhnila kuga kakor se je včeraj zatiralo celo po mestu.

Na Erzelj! Večkrat rabijo planince, naj pohite na Erzelj. In mnogo se jih je že odzvalo temu povabilu in pribitelo na hrib Erzelj, za kar jim gotovo ni bilo žal. Ali nekaj bi se dalo tu pripomniti. Vsi se drže istega reda, vsi grede vedno po isti poti do Stanjele, skozi Brancico in na Erzelj. Po isti poti po kateri je prišel, se človek rad ne vrača in če je le možno se vrača po drugi poti. Tako je tudi ako se vračamo na Erzelj. Čemu po isti poti skozi Brancico nazaj v Stanjel, ko je na razpolago druga pot? V 20 minutah se prihaja z vrha Erzelj po lepi senčnati poti v prijazno vas Gaberje. Gaberje je lepa vas, ima poznano dobro pitno vodo in dobro vinski vinski. Dobiva se tudi dobra postrežba v znani gostilni g. Turka. Iz Gaberja vodi lepa encurna cesta v Stanjel. Ker prihaja dosti Tržčanov v te kraje bi svetoval tudi izlet na vrha Školj in Ojatri vrh, na katere se dospava v pol uri iz Gaberja. Torej planinci in meščani! Ko pojdete na Erzelj, vračajte se skozi Gaberje, za kar vam gotovo ne bo žal.

Vojaški dopusti za časa žetve. Poveljstvo 3. voja je določilo za letošnji pri spolkkih, gorakih in trdnjaviških topničarjih in trenu tridesedni dopust za časa žetve. O tem času se ne vrše nikake orožne vaje niti kakih vežbanje. Pri konjenici, poljskih topničarjih in tehničnih oddelkih pa se vežbanje nadaljuje in le če razmere dopuščajo, odpuste nekaterne na tridesedni dopust. Letošnje vojaške vaje se zaključijo 11. septembra.

Zveza zavarovalnic goveje živine. „Kmetijska družba za Trst in okolico“ naznanja, da zaradi neprestanih shodov, ki se bodo odalež vršili za volitve v obč. zbor, je shod za ustanovitv gorimemorane „Zveze“ odložen na poznejši čas, po dovršenih volitvah. Dan in kraj za ustanovitv „Zveze“ se naznani pravočasno. Ta čas se priporoča natančno proučevanje dotičnih pravil.

Današnja predstava pri sv. Ivanu. — V Sv. Ivnem Narodnem domu se danes ob 5. uri popoldne vprizori francoska salonska šaloigra „Njegova hiša“, ki je dosegla velik uspeh v Slovenskem gledališču in zadnjič v Barokovih. Nastopijo g. Danilo iz Ljubljane, g. Danilova, g. Verovšek, g. Mekindova, g. Viktor itd. Po predstavi bo ples.

Velika sokolska slavnost na Opčinah. — Sinoči so se konstituirali za to slavnost, ki se bo vršila, kakor je javljeno dne 4. julija t. l., — posamezni odseki in sicer veselični, tehnični, sprejemni, finančni in reklamni. Po pripravi in dosežanih prijavah sodeč bo ta slavnost velika manifestacija primorskega Sokolstva.

Zvišanje glavnice Živnostenske banke. V prihodnji seji upravnega sveta Živnostenske banke se predloži zvišanje glavnice od 30 na 40 milijonov kron. Banka ponudi delnice nedolničarjem, ali za višji kurz, nego je določen za dolničarje, vendarle za kurz nižji od sedanjih dnevnih borznih zaznambe. Delnice se ponujajo le kljentom in večjim vlagateljem. Vpisovanje te nove emisije za Trst preskrbi podružnica Živnostenske banke pro Čechy a Moravu v Via Nuova 29.

Obiskovalcem kavaren. V mnogih tržaških kavarnah imajo na razpolago tudi slovenske časopise. Vendar je tudi še takih, ki se branijo in boje slovenskih časopisov kakor peklenšček križa. Ena takih kavarn je tudi kavarna „Corso“. Slučajno smo včeraj zašli teli v omenjeno kavarno trije Slovenci. Vprašali smo po slovenskih listih, katerih pa — nismo našli. — Na vprašanje, da-li nihče ne zahteva slovenskih listov, nam je marker odgovoril, da se pač večkrat zahtevajo slovenski listi, a da jih gospodar noče naročiti. Oni da imajo pač madjarske časopise, a slovenskih ne! Mislimo, da bi bilo ob takih razmerah pač najbolj pametno, da se lepo prepusti Madjare, naj v omenjeni kavarni nadomeščajo Slovence!

Poroke, rojstva in umrljivosti. Od 9. do 15. t. m. se je v tržaški občini poročilo 23 parov. — Rodilo se je 125 otrok in sicer 66 moških in 59 žensk; od teh 23 neza konjskih. Umrla je 87 oseb in sicer 49 moških in 38 žensk; od teh 19 izpod enega leta.

Tržaška mala kronika.

Svedrovci aretirani. Povedali smo o prebrani blagajni komisijonata g. Vasilja, kateremu so ulomilci vkradli za 4000 K gotovine in dragocenosti.

Na podlagi policijskih poizvedb je bilo včeraj radi sumnje na tej tatvini aretiranih šest oseb, izmed katerih je bila petorica že večkrat kaznovana.

Hišna preiskava je prinesla veliko takozvanega materiala na dan. Našli so pri njih pravcat tehniški arzenal. Eden izmed aretirancev je tudi priznal. — Več podrobnosti jutri.

Ceden parček. Včeraj jutraj je policijski agent, ki je bil na straži v mestni zastavljalnici, zapazil žensko, ki je zastavila „collier“ iz platina s priveskom briljantov in smaragdov, katerega je zastavljalnica cenila na 800 kron in zanj izplačala posojilo 300 kron. — Agent je šel za žensko in poizvedel za njen naslov naznanil stvar policijskemu inspektorju Karlu Titzu. Isti je po navadi takoj zavohal, da je dragulja bila tatinski plen. Isti dan je aretirano žensko, neko Doco Meladali, staro 34 let iz Cesena v Romani. Ista, dasi poročena in mati več otrok, živi v konkubinatu z mešetarjem Contarelli, svojim rojakom, tudi poročenim očetom več otrok. Najprej je ženska trdila, da je bil „collier“ njena lastnina, ali sledajoč je priznala, da ga je vkradla g. Silviju Riegerju, pri katerem služi. Pri hišni preiskavi se je našlo več denarja in več stvari dvomljivega izvira.

Zasluzena kazen. Včeraj popoldne se je voznik Silvij Mitri, star 21 let, vozil po ul. Carducci. Ker se nek osemdesetletni starček ni takoj ognil vozu, je Mitri skočil s kozla in prisolil starčku tako kofuto, da je bil isti zagnan do zida. Carinski oficijal g. Fran Dolenc, priča tega surovega prizora, je voznika pošteno okregal. Tedaj pa se je približal ogjar Gerinin mlitil s pestjo po onem gospodu, dokler niso pristopili redarji. Občinstvo je bilo radi tega dvojnega surovega čina silno razburjeno. Toliko voznik, kolikor ogjar sta bila na policiji takoj kaznovana vsak na 14 dni zopora. Tako je prav!

Loterijske številke izžrebane dne 19. maja 1909:

Volcan 72, 44, 47, 54, 20.

Bono 17, 50, 48, 3, 44.

Koledar in vreme. — Danes: Vnebohod Kristov — Jutri: Valentin muč. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 23° Cels. — Vreme včeraj: jasno, mlačno veter.

Vremenska napoved za Primorsko: Smertnja oblačno. — Zmerni vetrovi. Vroče. Počasno jasnenje.

Društvene vesti.

Glasbeno društvo „Trst“ vabi vse gg. pevce in pevke na pevsko vajo, ki se bo vršila jutri v petek ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, ul. Cironeo 5, II. — Novi pevci in pevke dobro došli! Društveni kapelnik H. O. Vogrič.

Akademsko društvo „Slovenija“ vabi prijatelje društva na večer, ki ga priredi v

proslavo svoje 40-letnice na Dunaju, v sredo 26. maja v spodnjih prostorih društva „Lehrerhaus“, VIII. na voglu Langeasse Josefstrasse. Začetek ob pol 9 zvečer. Prireditelji se vrši v skromnem štilu, ker misli društvo proslaviti svoj jubilej v večjem obsegu jeseni v Ljubljani.

Dramatično društvo ima jutri 21. t. m. ob 8. uri zvečer občni zbor v veliki dvorani „Narod. doma“. K obilni udeležbi vabi — Odbor.

Darovi.

— Za podružnico družbe sv. Cirila in Met. na Greti nabralo se je pri krstu Ivota Bufon K 4.

Vesti iz Goriške.

Umrl je v nedeljo v Gorici finančne straže nadkomisar v p. Andrej Trdan v 64. letu svoje dobe.

Iz Sežane. Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda priredi v nedeljo dne 6. junija (v slučaju slabega vremena naslednjo nedeljo 13. junija) veliko vrtno veselico s prijaznim sodelovanjem pevskega društva „Zorislava“ in drugih društev.

Na vaporedu bo petje, igra, ples. Paviljoni. Obeta nastopiti tudi telovadno društvo „Sokol“ iz Trsta in Postojne. Priprave se vrše, da vpe veselica najboljša v vsakem oziru. Z ozirom na to, da v Sežani že precej časa ni bilo nikake vrtno slavnosti in da imamo sedaj prijetne zveze z vlaki, kakor tudi z vožnjo na Opčine z avtomobilom večkrat na dan, pričakuje in nadeja se odbor velike udeležbe od raznih strani in prijateljev naših podružnic. Podrobnosti glede veselice se sporoča pozneje. — Odbor uljudno vabi vse na slavnost, ter prosi in upa, da bratstva društva vzamejo to vest na znanje in da se bodo ozirala ob prirejanju svojih zabav na našo veselico. Na zdar!

ODBOR

Ženske podr. C. in M. v Sežani

Broj 2084.

Oglas natjecaja!

U smislu zaključka občinskog zastupstva u sjednici od 27. novembra 1908, raspisuje se ovime natjecaj za mjesto drugog občinskog liečnika sa sielom u Klani. Godišnja plaća sa paušalom za konja ustanovljuje se na K 2500.—, izplativih u mjesečnim anticipatnim obrocima; — osim toga primati će ustanoviti se imajuće pristojbe za liečničke posjete.

U okruže tog liečničkog mjesta spadati će porezne občine Klana, Lisac, Skalnica, Studena, Breza i Ročina, a moguće uz posebnu plaću i dio občine Jelšane.

Liečnik bit će dužan držati farmaceutski ormar, besplatno liečiti posve siromašne bolestnike, dočim će mu putni trošak i likovni istima biti izplaćeni iz občinske blagajne; — i kao zdravstveni organ občine voditi zdravstveno uređovanje.

Službena pogodba skloniti će se sa liečnikom iza imenovanja istoga.

Natjecatelji imaju podnesti podpisano svoje molbe do 5. junija 1909, obloživ ih diplomom sveukupnog liečništva, svjedočkom o dosadašnjem službovanju, o poznavanju brvatskoga jezika i o svojem državljanstvu.

Občinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 15. maja 1909.

Načelnik: JELUŠIĆ.

Zadruža opraviljenih posestnikov

na Opčinah

vabi na

občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 23. maja 1909

v prostorih hiše Jamšek na Opčinah.

DNEVNI RED:

- 1.) Predložitev računa o društv. premoženju do konca leta 1908.
- 2.) Poročilo dr. M. PRETNER-ja:
 - a) o odškodnini, položeni na sodnijo za zemljišča odstopljena železnicam,
 - b) o prodajni pogodbi z Nikolajem de Palese,
 - c) o razdelitvi skupnih zemljišč in za to potrebnih korakih.
- 3.) Volitev odbora.
- 4.) Slučajnosti.

Najzanesljivejše varstvo proti nevarnim poletnim driskam bi morala poznati vsaka mati, ki se boji za življenje svojega ljubljenečka. — Ob prehrani s „KUFKE“ spadajo motenja prebave k redkostim. „KUFKE“ ima največjo redilno moč ter dela otroke zdrave, krepke in odporne proti mnogim otroškim boleznim.

Proda se ali odda v najem

Dvorec na Furlanskem

obstoječa iz 6 sob, kuhinje, kleti, podstrešja, kmečke hiše, bievor, senjaka, velike ločne žitnice, velika dvorišča z vodnjakom in vrtno s sadonosnimi drevesi. Na željo se proda tudi veliko posrestvo tik dvorca. Pojavnika daje.

LUIGI FONDA — TRST

ULICA GIOACHINO ROSSINI ŠT. 28.

Vsled bližnje selitve

prodaja čevljarnica

R. Neumann, Trst

Corso štev. 22

vse lastne izdelke

z velikimi popustki.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznane kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaltnih kartonih, skrilnat plesčah in vsakvrstnem laminatu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolnila olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagon, mast-vaselina za kožo, mast za orožje, večšile za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

Glasoviti: **Cement-Portland „Excelsior“**

ODLIKOVANE DALMATINSKE TOVARNE

Jadranskoga anonim. društva „Solun“ (Spljet)

Edina zaloga pri

Telefon št. 103 **Fratelli Zernitz & Co., Trst** ul. Stadion 22

Zaloga „Cemento - Romano“ (hidravlično apno).

ANTON SKERL

mehanič, zapriščeni izvedenec

TRST, Carlo Goldenijev trg štev. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih svetilk, inč in prodaja gramofonov, sonofonov, in fonografov. Zaloga priprav za točisti pralstva delavnica za popraviljanje šiv. strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON štev. 1734.

VARIETÉ - GLEDALIŠČE

EDEN

Trst, ulica Acquedotto št. 35

(ex gledal. Filodrammatico)

Danes, četrtek

: PREDSTAVA :

ob 8.30 pop.

Vspored :

- 1.) Koračnica. 2.) Valček. 3.) Ouverturna (Orkester).
- 4.) Little Tribby, mnemotehnik.
- 5.) Fulvia Musete, ital. sanšon.
- 6.) Ida Bella, ital. sanšonetka.
- 7.) TACIANU?? s fenomenalnim glasom.
- 8.) La Vrennet, medn. pevka.
- 9.) Sol-DO, tenor in bariton.
- 10.) La Bella Myra, ples.
- 11.) Troupe Mokaschly, pantomina.
- 12.) Van Dook, karikaturist.
- 13.) Marta e Elsa Nixon, angleški plesalki in pevki.
- 14.) BARONI.
- 15.) Pierette Butterfly, italijanska pevka.

RAVNATELSTVO si pridržuje pravico menjati kako točko.

Prihod. nedeljo: 2 predstavi

ob 3.30 in ob 8.30 popol.

Režiser: C. MAURICE.

Veliki mestni orkester pod vodst. napolič. kapeln. G. MÜLLER-ja. Gospe naj pridejo v prtiličje brez klobuka.

Nad 40-leten vspeh Nad 40-leten vspeh.

PASTIGLIE PRENDINI

od ogolunjene sladke škorpje.

Iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu.

Zdravniško priporočeno proti

griboolu, kašlju, hripavosti, kataru.

Podeljuje pevcom in govornikom čist glas.

Zaloga v lekarni P. PRENDINI

in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi.

Zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

Paziti je na pomaranja!

Umetni zobje

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma štev. 13, II. nadst.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinske in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE.

Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo

HENRIK STIBELJ in drugi.

Vesti iz Istre.

Dan zmagoslavja narodne ideje na Koperščini. — Med najslavnejše narodne prireditve, kolikor jih je že bilo na Koperščini, smemo na vsak način prišteti veliko narodno slavnost, ki jo je priredilo v nedeljo društvo „Samo“ pri Bertokih. Slavnost je vabila v resnici sijajno v vsakem oziru. — Toli v moralnem kolikor v materijalnem oziru je bil vseh te slavnosti kar najslavnejši. Kar pa daje tej prireditvi poseben pomen, sta ogromna v deležba in pa okolnost, da se je slavnost vršila tik pred vratmi Kopra, v Bertokih, v vasici, ki smo jo smatrali vse kakor izgubljeno za narodno stvar. A tudi tu, na tej toli izpostavljeni točki, je minulo nedeljo visoko vplamtela naša narodna zavest. In ponosno so zaploptale nad Bertoki naše narodne trobojnice, oznanjujoče slovenskim množicam, ki so prihitele tja tega dne, da je tudi ta vas stopila v krog svojih ostalih slovenskih sester. To, kar je spalo v globini človeških src, notri v najkrajnjem, najkrajnjem kotičku narodne duše, nejasno, nezavestno, to se je vzbudilo minulo nedeljo; vskipelo je preje speče in nepoznano čustvo narodne zavesti, vplamtelo v mogočen žar plemenite ljubavi do naroda do domovine. Ponosno se razvijajoča ideja narodne zavesti v Istri je slavila v nedeljo svoje zmagoslavje, svoj triumf tik pred vratmi Kopra.

To zlato naše ljudstvo na Koperščini! Spalo je nezavestno ni se zavedalo svoje pripadnosti k veliki družini Slavenstva. A vstali so v ljudstvu samem nje lastni sinovi ter zaklicali: Ustaj narode, Slavija te zove!

Koperščina je danes po večini narodno probujena tako, da se sme prištevati med narodno najbolj zavedne slovenske okraje. A za to gre v prvi vrsti zasluga učitelstvu, ki je izšlo večinoma iz naroda samega. Omenimo naj samo imena: Valentič Kuret, oba Brtoka itd. Poleg učiteljev pa je tudi drugih mož, ki se trudijo že desetletja z neverjetno vtrajnostjo in redko požrtvovalnostjo za narodno probujanje. Med vsemi temi pa gre lovor-venec Rudolfu Pečariču iz Pobegov. Smo protivni vsakemu osebnemu kultu, za nas je oseba nič, a stvar vse. Če pa omenjamo kljub temu imena mož, ki so se žrtvovali, ki so delali, ki se še žrtvujejo in še delajo, delamo to ne radi njih, ampak radi stvari. Vsi oni možje, ki so toliko delali, ki so toliko žrtvovali, ki so se toliko trudili, gotovo niso delali tega zato, ker so pričakovali kakoga plačila ali zahvale. Delali so tako, ker jim je velelo njihove arce, sledili so enostavno svojem nepremagljivemu notranjemu nagonu. In če jih kljub temu omenjamo, je to z namenom, da jih postavimo v izglede naši mladini, ki jej kličemo: Pojdi in stori tudi ti tako! Vsi oni naši rodoljubi na Koperščini pa lahko gledajo s ponosom na plodove svojega truda, ker vidijo, da njih delo, njihove muke in njihove žrtve niso bile doprinešene zastonj.

Da pridemo h poročili slavnosti sami! Nastopalo je vsega 10 pevskih zborov in tamburaški zbor iz Rocola. — Torej skupno enajst društev. In tu je poročevalec pred zelo težko nalogo, da bi primerno ocenil posamične zборе. Tu ni možno jemati tistega merila, ki velja ob koncertih mestnih društev. In jasno je, da od pevkega zbora pri Sv. Barbari ne moremo zahtevati tega, kar zahtevamo od „Ilijije“ pri sv. Jakobu. Zabava narodni moment je gonilna sila pri enem, kakor pri drugem zboru, a meji tam, ko pri prvem društvu polagamo važnost edino na narodni moment, zahtevamo od mestnega društva tudi nekaj umetniški popolnega. — Zmožnost prvega društva smemo in moramo ocenjevati v glavnem z narodnega stališča, meji tam ko smemo in moramo zahtevati od drugega tudi nekaj umetniški popolnega. S tem je povedano, da poročevalec „Edinosti“ ne misli pisati umetniške kritike. Njegov namen je samo, da zabeleži občni utis. Ta občni utis pa je bil, da so vsa društva dobro rešila svoje vloge.

Najprimernejšo pesem je izbralo društvo „Svoboda“ od Sv. Antona. Peli so Aljažev zbor „Triglav“ jako dobro. Društvo „Samo“ si je izbralo moški zbor pretežak komad, (za dom med bojni grom) a izvajalo ga je vendar dobro. Od mešanih zborov je pel najbolje „Istrski grmič“ iz Sp. Škofije. Bil je tudi jako primeren komad (Nazaj v planinski raj). Iz Dekani sta nastopila dva zbora „Čistelnica“ in „Zrinski“, kar je gotovo v čast Dekancem. Posebno nas je veselilo, ko smo videli v zboru „Zrinskega“ našega starega narodnjaka Toskana. Na glavi zima, v arcu pomlad! Zgleduj se mladina! Posebno milo nam je bilo videti v Bertokih naše najmlajše narodno društvo „Slovenski dom“ od Sv. Barbare. „Ilijija“ od sv. Jakoba je nastopila z jako težko skladbo „Ljubica“. Izvali so je prav dobro, samo nekoliko več čutstva, več toplote bi bilo želeli. Sicer pa menimo, da za take slavnosti, kakor je bila ta naša, naj bi se društva ne trudila s takimi težavnimi zbori. Ljudstvo ne ve ceniti njih umetniške vrednosti.

Sploh bi polagali našim pevovodjem vnoč na vse, naj ne uče težavnih skladb. Čim lažja je, tem bolj gre k srcu našemu ljudstvu. Istotako bi bilo želeli, da bi pevovodje, polagali več važnosti na čustvovanje, ki mora preveriti pesem.

Poročilo se je itak že preveč razširilo, zato se nadejamo, da nam oprostite ona društva, ki niso bila izrecno imenovana.

Zaključujemo z željo, da bi se skoro zopet videli na Koperščini, ker v nedeljo je bilo res vse lepo, vse v resnici — naše!

Imenovanje. Viši gozdni komisar Jernej Fava v Poreču je imenovan gozdnim svetnikom.

Vesti iz Koroške.

Umrl je v Celovcu inspektor kr. ogrskega poljedelskega ministerstva Stefan Hugo Pyerker de Felsö-Eör.

Ustrelil se je v neki vojašnici v Gradcu pešec 12. stotnije 27. pešpolka I. Pöschl. — Vzrok je neznan.

Vesti iz Štajerske.

Umrl je v Mariboru po dolgoletnem hiranju filozof, pisatelj in bivši državni poslanec, dr. Bartolomej vit. Carneri, v starosti 88 let. V državnem zboru je Carneri pripadal nemški liberalni stranki.

Povodom njegove 80-letnice rojstva je modroslova fakulteta dunajskega vseučilišča imenovala častnim doktorjem.

Razne vesti.

Leopold Wölfling pojde iz Švice. Bivši avstrijski nadvojvoda Leopold pojde menda — kakor poročajo iz Švice — v Belgijo, kjer je že zaprosil za državljanstvo. Menda je napravil v Švici že dovolj neumnosti, pa so mu postala tla prevročna.

Fotografija kot adresa. V Berlinu je vrgel nekdo v pošto kaseto dopisnico, na kateri je stala mesto naslova fotografija. To pa ni spravilo poštnih uradnikov v zadrego; poslali so jo dr. Zamenhofu v Varšavi, kateremu je bila v resnici namenjena. To je bilo nekako lahko ugani, ker je bila dopisnica pisana v esperantskem jeziku, katerega stvoritelj je dr. Zamenhof.

MALI OGLASI

se računajo po 3 stot. besedo; masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Nemški uradnik

išče gospodično ali učiteljico v svrhu naučenja slovenskega jezika. — Ponudbe pod „Priden“ na Inzeratni oddelk Edinosti. 939

Osmico

sem odprl v nedeljo dne 16. maja na Trsteniku št. 284. Priporočam se za obilen obisk, Andrej Masič. 940

Kdor

želi kupiti prav dober glasovir in po nizki ceni dobi ga na Repentabru št. 18. (839)

Automobilisti in motociklisti pozor!

Giuseppe Colonna, Trst

Specijaliteta vulkanizovanih poprav na pnevmatikah

Lastna delalnica: Ulica Acque št. 4

Vulkanizovanje, moja lastna specijaliteta, lastno izdelovanje Antiderapantov iz usnja in Caoutchouc-a, pokritja z gladkim gumijem, plakete in poprave z elastiko na počenih ali prerzanih pnevmatikah vsake znamke.

Poprave se izvršujejo točno in solidno ter se zajamčijo. CENE ZMERNE.

Ugodna prilika! Nova prodajalnica manifakturnega blaga

Eugenio Della Torre

prej agent tvrdk F. CASTELLITZ e Successori G. SCANTIMBURGO Trst, ulica Stadion 11, tik pekarne Covacich.

Novi dohodi za pomladansko sezono.

Perkal, zefir, platno, Oxfordt za moške srajce, volneno blago, trliž, blago za pohištvo, in zavesa.

Velika izbira perila za poročenke. CENE, DA SE NI BATI KONKURENCE.

Eugenia Cossovel

prej ravnateljica Tržaškega grafič. zavoda (Stabilimento grafico Triestino ex R. G. Salom)

časti se naznaniti slav. občinstvu in cenj. kljentom, da je odprla v ulici della Poste št. 6

Prodajalnico novih in rabljenih pisalnih strojev vseh zistemov.

Aparati reprodukciji vseh zistemov. — Potrebščine. — Čiščenje in poprave. — Pečati in table.

Gramofoni in slovenske, italijanske in nemške plošče

fini in navadni iz najboljših tovarn. — MENJAVA RABLJENIH PLOŠČ. — Telefon 6-82.

Odlikovana krojačnica

August Štular

Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad.

(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

Izvršuje vsakovrsne obleke najnov. mode

(od 50 K naprej) in vsakovrsne uniforme.

Bogata zaloga tu- in inoz. blaga in vseh predmetov, spadajočih v krojaško obrt.

Naročbe se izvršijo točno in se dostavljajo na dom

DELO SOLIDNO

Zaloga klaje

Trst, ulica Chiozza št. 3

nov koncertni glasovir se prodaja po nizki ceni. Via Piccardi št. 2, III. nad., vrata 14. 928

Bicikelj se prodaja po nizki ceni. Ulica Gaspare Gozzi 3, II. n., vrata 5. 934

Naznanjam slavnemu tržaškemu občinstvu da otvorim 29. t. m. novo gostilno v ulici Squero nuovo št. 7 pod imenom „Trattoria al Ginnasio“ ter se priporočam za obilen obisk Hinko Kosič, bivši gostilničar pri „Stari breakvi“ Belvedere 17. 919

Proda se moderna spalna soba ter kuhinjsko pohištvo po nizki ceni, Mizarnica Leo št. 2. 887

Udovec 44 let star, v definitivni službi, z letno plačo K 2400 in pravico do penzije, s tremi otroci, starimi od 11 do 15 let, se želi seznaniti s pridno gospodično ali udovo, katere je v kuhinjskih in ročnih delih nekoliko izučena, brez otrok in z nekoliko premoženjem, ki je že prestopila 28. leto, v svrhu ženitve. Natančen naslov s sliko se prosi pod „J. Z. 1654“ poste restante glavna pošta v Trstu. 928

Zaloga istrskega terana po 24 kron od 56 l. naprej se vdobi pri Jožefu Čebulc v Sežani. 799

Aurelio Herbig

Civilni geometer. — Avtorizovani zapriseženec

Trst, Corso št. 30

sprejme merjenja, ekakorporacije, instalacije itd. splošno vsa geometrična dela.

Bogomil Pino

bivši urar v Sežani ima svojo

Novo prodajalnico ur

v TRSTU

ul. Vinc. Bellini 13

nasproti cerkve svet. Antona novega

Vsakovrsne verižice po pravih tov. cenah

prodaja danes do 22. t. m.: Fino suho seno za govedo po K 920 zavoji. — Fino suho seno za konje po K 9.— zavoji. Zdrava suha slama po K 7.— zavoji. Oves in otrobi po jako zmernih cenah, proti tak. plačilu brez popustkov. Iz železniške postaje cene po dogovoru.

Hiša s tremi prostori in 80 klatrov vrta z vodnjakom se prodaja. Nahaja se pri glavni lojnirski cesti blizu postaje. Naslov pove „Inzeratni oddelk Edinosti“. 931

G. Levi Minzi & Co.

Nova in bogata zaloga

vsakovrsne g

POHIŠTVA

Spalne in jedilne sobe na izbero.

Najnovejši uzorci.

Trst, Via dei Rettori št. 1

Telefon št. 71 Romano IV

Vsakovrsne slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu

Fran Cerar

Tovarna slamnikov v Štob (pošta Domžale) pri Ljubljani.

Cene nizke, postrežba točna; na zahtevo cenik brezplačno.

Svoji k svojim!

Odprlo se je novo veliko skladišče

POHIŠTVA

in tapetarij

Paolo Gastwirth

v ulici Stadlon št. 6, Tel. 22-85

z veliko izbero popolnih sob vsakega sloga in moderne risbe ter popolnih poprav za stanovanja.

Zadnje novosti te stroke.

Zamore si vsakdo ogledati, ne da je primoran kupiti.

Prodajalnica zgotovljenih oblek in blaga

G. Mayer Grego

Trst, ulica Riborgo št. 23, Trst

Specijaliteta: Obleke za dečke.

Izbera perila in pletenja.

Velika zaloga obuvala

ul. Riborgo 25 TRST ul. Nuova 49

Velika izbira moških, ženskih in deških čevljev kakor tudi vsakovrsne obuvala.

MODERNE

Rokavice

I. kvalitete (iz kože, svile in pletene)

za birmance

A. SUBMANN

Trst, Corso 19 - Ustan. leta 1865.

Zaščitna znamka: „SIDRO“ LINIMENT, CAPSICI Comp.

nadomestek za

Anker-Pain-Expeller

je splošno priznana kakor najizvrstnejše bolu blažujoče mazilo pri prehlajenju itd. — Cena 80 stot., K 140 in K 2; dobiva se v vseh lekarnah. Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva naj se jemlje le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko: „SIDRO“ potem je kupovalec gotovo prejel originalni izdelek. —

Dr Richter, lekarna pri Zlatem levu

v PRAGI

ELIZABETINA ULICA št. 5 (nova)

Dnevno razpošiljanje.